

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/186984,Tomasz-Toborek-Zygmunt-Markiewicz-1901-1961.html>
26.02.2026, 19:58

[Następny](#)

[Powrót](#)

Tomasz Toborek: Zygmunt Markiewicz (1901-1961)

Zygmunt Markiewicz był jednym z wielu byłych żołnierzy AK tych, którym „władza ludowa” odpłaciła za ich wojenne poświęcenie represjami i więzieniem. Nasz bohater pozostawił jednak po sobie wyczerpujące wspomnienia z lat 1945-1953, które warto przypomnieć, bo mówią bardzo wiele o życiu w stalinowskiej Polsce.

06.06.2026

[Armia Krajowa](#) [Komunizm](#) [Represje](#)

Zygmunt Markiewicz urodził się w Pabianicach 6 czerwca 1901 r. W tym mieście spędził dzieciństwo pod opieką rodziców – Marianny z Brykowskich i Leona. Oboje rodzice pochodzili z ubogich rodzin. Leon Markiewicz był szewcem, a jego rodzina z trudem wiązała koniec z końcem. Miał dwóch braci – Edwarda i Józefa – oraz siostrę Leokadię. Zygmunt uczył się w szkole powszechnej, a następnie w gimnazjum w Pabianicach. Musiał jednak przerwać naukę z powodu trudności materialnych i rozpocząć pracę. Przyjęto go do Spółdzielni Spożywców „Społem” w Pabianicach. Jak się później okazało, z ruchem spółdzielczym związał się na całe życie.

W 1920 r. został powołany do wojska. Służbę odbył w 13. Pułku Ułanów Wileńskich, kończąc ją w stopniu kaprała. W tym czasie wysłano go na dokształcające kursy maturalne w Wilnie. Dzięki temu uzyskał świadectwo dojrzałości.

Po otrzymaniu matury i zwolnieniu z wojska w 1923 r. wrócił do pracy w spółdzielni, gdzie w 1930 r. awansował na głównego księgowego. Oprócz pracy jego pasją była muzyka – od 1918 r. aktywnie działał w Towarzystwie Śpiewaczym w Pabianicach. W rodzinnym archiwum zachowało się wiele pamiątek przypominających ten czas. Od 1922 r. był przez wiele lat Prezesem Zarządu Towarzystwa Śpiewaczego im. Stanisława Moniuszki w Pabianicach.

W marcu 1928 r. ożenił się z Anną z domu Ramisz. Wkrótce urodziło im się dwóch synów – Jerzy (ur. 22 lutego 1930) i Włodzimierz (ur. 20 listopada 1931).

W 1937 r. Markiewicz został delegowany do Stalowej Woli, gdzie miał nadzorować tworzenie spółdzielni. W 1939 r. skierowano go z kolei do Centralnej Spółdzielni Spożywców w Łazach Śląskich, gdzie pracował już do wybuchu wojny.

W Armii Krajowej

Jego losy w czasie okupacji znamy od momentu, gdy wstąpił do konspiracji, czyli od 1943 r. Według zaświadczeń wydanych później przez Józefa Stolarskiego (komendanta AK m. Łodzi) Markiewicz zajmował się nasłuchem radiowym oraz był współredaktorem konspiracyjnych pism – „Tygodniowego Informatora” oraz „Dziennika Żołnierza AK”. Używał pseudonimu „Bartosz”.

W raportach miesięcznych Komendanta Obwodu AK w Pabianicach figuruje od stycznia 1943. Wynika z nich, że pełnił funkcję szefa Informacji i Propagandy AK Obwodu Pabianice. Jednostka nadrzędną dla jego komórki był dowództwo okręgu Łódź. W dokumentach z tego okresu zachowały się m.in. podziękowania Szefa Biura Informacji i Propagandy AK DOK Łódź dla Markiewicza i jego współpracowników:

„Na całość naszego wysiłku, naszego poświęcenia – w szarej nakrytej bezimienną mową tysięcy – pracy konspiracyjnej – składa się wiele placówek cichej pracy..., o której się jednak nie zapomina. Są ludzie, którzy przechodzą, są wydarzenia, które mijają, lecz są krople, które żłobią w twardym kamieniu... łożysk. Krople takie spadają ciągle patrząc z wyćwiczoną cierpliwością w CZAS. Takimi kroplami są kolportowane słowa i cała działalność »Tygodniowego Informatora«; kroplami, z których powstaje łożysko myśli i pracy. Dla »Żółwia« i »Bartosza«, »Tygodniowego Informatora« i ich współpracowników – wyrażam podziękowanie za działalność, która daje rezultaty. Życzę dalszej pomyślności w pracy”.

Prowadzona przez niego gazetka prowadziła też akcję pomocy finansowej dla więźniów politycznych i ich rodzin. Praca Markiewicza została doceniona, a u schyłku okupacji został awansowany do stopnia podporucznika.

Warto dodać, że cała jego rodzina była zaangażowana w konspiracji. Obaj synowie należeli do Szarych Szeregów, a żona Anna działała w AK. Przed końcem wojny została odznaczona Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Armia Krajowa, komunizm, Represje

Artykuł